„ЗАСТАВА“ излази три пута у недељи: **средом, петком и недељом.**

ЦЕНА ЈЕ ОВА

за Аустро-Угарску:

на целу годину . . . . . 12 фор.
на пола године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец дана . . . . . 1 „

за Србију:

(у сребру)

на годину 120 гроша, на пола године 60 гроша, а на четврт године 30 гроша чар.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по количини врста или места које заузимају из оваких ситних петит слова, и за сваку врсту плаћа се увек по 6 новчића, а за жиг сваки пут башка по 30 новч.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „Заставе“ у Нови Сад, у кући под бројем 11 и 12 у дунавској улици.

Рукописи не враћају се натраг.

БРОЈ 78. **У НОВОМЕ САДУ, У СРЕДУ 7. ЈУЛА 1871.** **ГОДИНА VI.**

У НОВОМ САДУ 6. јула.

Последњи, или боље, најновији облак несреће, који се беше на Француску навукао, сретно се разишао, и опасност је одклоњена. Монархија, која се већ по готову почела навлачити на ту ојађену земљу, потиснута је опет за неко време на зад, а док се опет усуди помолити своје горцаве руке за народом француским дотле ће се народ сигурно толико оснажити, да ће бити у стању сличну навалу одбити, ма којим начином она на ишла.

Још пре неколико недеља беху сви изгледи за повратак монархије у Француској. Већина народне скупштине, орлеанци и легитимисте, не само да беху вољни примити монархију, него још и јавно, отворено радише, на њеном успостављању. Укидањем закона о изгнанству династија француских оставише широм отворена врата повратку монархије, и на основу тога већ се почело живо радити и о фузији двеју династија, орлеанске и бурбонске, како би успостављање монархије што сигурније успело, пошто би тим начином одклоњена била сметња између самих претендената. Да је та фузија од умишљаја прешла у дело, то би се тим начином створила тако јака компактна снага поборника монархије, да би изгледи за опстанак републике спали на нулу. Фузиониран, сдружен елеменат монархијски у Француској и у друга времена био би опасан ривал републици, у садањем пак, кад су радикални републиканци у устанку комуне потлачени и потучени, и кад је и умерена републиканска странка у земљи услед тога јако окрњена, десеткована застрашавајућим мерама верзајске владе, још с тим млого опаснији, што ванредне околности садање француске републике недадоше овој да се учврсти.

Но ако је срећа по Француску што се фузија та није остварила, још је већа у томе, што је остварење исте осујетио сам претендент престола, онај исти за кога је легитимистична странка своје силе заложила. Познатим манифестом грофа од Шанбора распрштала се не само умишљена фузија, него се и са свим осујетило успостављање монархије у Француској, бар за неко дуже време. Гроф од Шанбора мислио је да му се само треба преко прокламације указати народу као Хајнрих V. који има ту „благу наклоност“ према народу да му се намете за краља, и одмах ће народ полетети да њему за љубав дигне оборени престо св. Лудовика. Међу тим је постигао са свим други, противан резултат, на чему му могу захвалити они, који су желели републику, а нису имали смелости, да за њу у борбу ступе; други нико. Саме његове присталице, видећи тако луд акт, оставише га, и сад се заиста може рећи, да легитимистичне странке у Француској, бар те, која би хтела успостављење династије бурбонске, више нема. И сви листови, који дотле служише интересима бурбонске династије сдружише се са осталим непристрасним јавним мнењем у осуди таког корака грофа шанборског. Још један једин, „Инион“ само, остао је и даље веран у служби, те се латио правдања грофа шанборског, подметајући саевим друге намере прокламацији његовој, него што у самој ствари јесте. По томе листу, „Хајнрих V.“ — тако га назива и сада тај лист — само је за то издао ту прокламацију, што је спомињана фузија једне и друге странке ишла на то, да га приморају на оставку и то у тренутку, кад су му права припозната. Па видећи да би на сваки начин био приморан своје право напустити, хтео је бар „начело“ да спасе; за то је издао онај манифест, који по њега нема других опаснијих последица, до једину ту, што неће моћи доћи на трон који му припада, али на који ни иначе неби могао доспети, какве су сада околности.

Већ из саме те и таке обране поступка грофа шанборског види се како стоји питање о успостављању монархије у Француској. Уз то још кад се узме, да се расцепом странке легитимиста неће опет монархизам користити, јер млоги од њих придружују се конзервативној републиканској странци; уз то још кад се узме, да сад Тјер са преко 520 гласова у скупштини располаже, другим речма, кад се узме да је 520 гласова који хоће да Тјеру продуже пуномоћ на две или још и на три године, што ће овај без сумње примити, — онда се може рећи да је република, ма и овако полутанска каква је ова, за сада спашена, и опасности од монархизма за сада по Француску нема. До републике односно републиканске владе пак стоји, да се монархизму и оно корена што још у земљи остаје, сасуши.

И по себи се разуме да је оваком обрту политичног стања у Француској понајвише допринео резултат допуњавајући избора у народну скупштину, који је оснажио републиканску странку и тим јако републику учврстио. О тим изборима једнако се још говори по страном новинарству и у политичним круговима, и вредно је обазрети се на Бизмарков орган „Пров. Кор. који говорећи о истима вели: „Препорођај и окреплење Француске после онако дубоког пада, једна је од најзнатнијих појава политичне важности — ми Немци пак пратимо ту појаву са толико живљим саучешћем, уколико смо и сами почетком овога века стајали пред истом задаћом. Положај Пруске, после несрећног рата 1806 године, и услед услова тилзитског мира беше по готову очајанички, и био би сасвим очајанички, да владаоци и народ једнодушно не нађоше у том дубоком паду изходиште моралном оснажењу и подизању, из кога једино може произићи политичан препорођај. Немачка ће са свим мирно и са искреним саучешћем пратити нов развитак велике и по спољним добрима богате земље. Унутарњи полет Француске, неће нам задавати бриге, јер ће мо и ми сталан и све моћнији полет нове немачке државе моћи исчекивати. Но с тим искренија биће жеља целе Немачке, да Француска у своме озбиљном унутарњем препорођају нађе не само сопствени мир, него и достојан однопај према осталим силама, које ће јој се ради општег мира и заједничког културног развитка од свију страна дати.“

Папа још никако да се утеши због губитка светске власти, и сад све више учествају вести, како се већ решио да Рим остави. Неки листови већ имају извештаја, да је у Ватикану све спремно за његов одлазак. Куд ће се пак окренути ако наступи тај тренутак да Ватикан остави, незна се; држи се пак за цело, да ће у Француску поред свега тога, што га је Тјер уљудно, познатим писмом својим одвраћао од таке намере. Но како све жеље папине и његове околине, да се папинска светска власт пет обнови, на празно, као пусте жеље остају, и „свршен чин“ неће изменути ни у колико а остао папа у Риму и Италији а отишао отуд, то би се већ и брига о њему могла заменути каквом кориснијом. Ово је нарочито крајње време да се престане о безуспешним и беззамашајним намерама папиним водити брига кад је већ и последња војска која се борила за одржање његове светске власти распрштала се, а то су: легитимисте у Француској. У Флоренцији држе, да ће клерикална странка у Италији као и другим католичким земљама, угледати празнину својих нада и одустати од пута утопији, којим јој нико неће хтети следовати.

У Цислитави је сад наступила тишина. Рајхсрат је одгођен, пошто је влада протурила предлоге који јој тренутно потребни беху. Из Беча се јавља, да ће Ригер са још два повереника чешка доћи у Беч, да поднесе коначну изјаву Чеха у погледу начина измирења; а то ће бити, чим делегације заврше своје послове. Иста вест јавља, да ће Хохенварт ићи у Праг, ако та коначна изјава Ригерова буде задовољавајућа.

НОВЕ УРЕДБЕ У ВОЈЕНОЈ ГРАНИЦИ.

Нове уредбе, или тако зване „реформе“ излише се над војеном границом као киша, и како, док наш сабор траје, немамо у листу довољно места, да их све речимице саобштимо, то ћемо их саобштити у изводу, у главнијим потезима, које је нашем свету знати нужно.

Пре свега морамо пажњу нашег света обратити на грдну неправду, која се нашим заслужним сународницима једне и друге вере у војеној крајини чини, и која као да је навалице смишљена, да из јуначки недара српски и хрватски синова изчупа и последњу жилицу толико пута изкушане верности. Ако је то намера, то ћемо ми бити последњи, који ће за тим заплакати, али баш за то и морамо ствар на видик изнети. Код толики генерала Србаља и Хрвата, ненађоше никог другог да прелазно стање у вараждинској крајини спроведе, него — генерала Розенцвајга! Ни је ли то неповерење и срамота за цео српско-хрватски генералат? Па онда да нам је непојмљиво, како је Јелачић с ума сићи, како ли се онаки генерал, као што је Гривичић био, од чуда и покора убити могао? Наравно, да због тога нетреба себе убијати — но то не спада на „реформе.“

Нове уредбе за војничку крајину од 8. јуна п. р. датиране, по просторном обсегу троструке су: једне за вараждинске пуковније, и места: Сењ, Беловар, Иванић, и Сисак, који се провинцијалишу, друге за осталу славонску и хрватску крајину, која се сједињава, и којој је „генерална команда“ у Загребу; треће за бачко-банатску крајину, која се од остале дели, и којој је „војничка команда“ у Темишвару.

По предметима су нове уредбе разноврсне: политичне, школске, војничке, грађевинске, правне, и т. д. Ми ћемо их редом прегледати и саобштити, у толико, колико је у главном знати нужно.

Од разрешени вараждински пуковнија прави се жупанија Беловарска, са генералом, као ц. и к. комесаром на челу, и као што сад дознајемо, под вел. жупанством пук. Ивана Трнског. У њој ће се образовати жупанијско заступство, и срезке власти по новом закону у провинцијалу, но судство одељено од политичне срезке власти. Особље за звања у жупанији, и око комесара означиће држ. војено министарство из постојећи граничарски административни, лечнички, судски, грађевински, шумски, и рачунарски струка. У тој области важиће нове уредбе, које су и за осталу крајину донесене, и то што се тичу одкупа шумарине, пашњака, и шумски ужитака, што се тичу промене неки административни установа, и уређења варошки и сеоски општина. За 3 године дана неће им се наметати већи порез, него који у осталој крајини буде. Тако се исто за 3 године осигурава давање средстава за општекорисне заводе, школе, и болнице из слав. хрв. благајне, што је досад војничка благајна давала. Како ће део прихода граничарски имаовински, и просветни фондова, који на ове пуковније по броју становништва спада, годишње улазити у земаљску слав. хрв. благајну, то незнамо, одкуд да се реченим заводима подпора само на 3 године дана осигурава; а није ли право, да се исти део фондова и њини доодака увек у особену корист тога краја рукује, и употребљава? Од јавни здања, која из руковања војнички власти прелазе у краљ. слав. хрв. државно руковање, предаће се она, што за политичну и судску управу нису нужна, општинама за болнице, за општинска звања, и т. д. по том за друге општекорисне цели. Постојећи званичници имају првенство при попуњавању нови званија, могу се на годину дана службено у једна или друга звања поставити, а имају за годину дана права вратити се у свој војнички положај. Ујамчава се, да становници нити ће се морати за што одкупљивати, нити ће разтеретни одкуп за провинцијал прилагати. Званични језик је хрватски — о српском ни имену, ни писмену ни спомена нема. —

Остала крајина уређује се двама „заповедним писмима“ Њ. Вел. од 8. јуна бр. 98. и по томе у слав. хрватском делу крајине главна команда у Загребу има ону власт, што је има за провинцијал слав. хрватска земаљска влада у Загребу; што је преко тога, то решава Њ. Величаство, на чији савет, под чијом одговорности, то се не каже, но очевидно у војеним стварима путем војеног министарства у Бечу, у осталима пак путем уг. председништва министарства. Финанцијске и шумарске ствари обављају се онако, као што их за провинцијал краљ. дирекција и инспекција финансије у Загребу обавља, т. ј. у последњој инстанцији код дотични уг. министра. Судство остаје као досад до преустројства, т. ј. од Беча зависно. Буџет за војену струку шиље се непосредно, а за управну струку преко уг. министара финансије ратном министарству, да га овај Њег. Вел. поднесе. Није ли ово оно Хорацијево: capiti humano jungere cervicem equinam — људској глави прицепити коњски врат?

Истим „зап. писмом“ решава се и толико одуговлачено питање о сечи граничарски шума. „У ванредни прорачун границе узеће се приходи из велики продаја они устојани дрва у хрв. славонским шумама, која се у интересу разумног шумарства морају у вредност претворити, која превазилазе обичну годишњу сечу, и који се доодак на то опредељује, да се употреби на цели границе, наиме: за путове, за осушење, и каналисање“, и т. д.

У Загребу ће постојати комисија, у којој ће бити чланови од ратног, и краљ. уг. министарства, хрв. слав. зем. владе, и од загребачке главне команде, која ће под председништвом онога, кога Њ. Вел. постави, предложити начин, како да се вредност постигне и употреби“. — Видићемо.

Граничарски имаовински, даље васпитни и просветни фонд дели се између хрв. слав. и „банатске“ крајине по броју становништва, и део за хрв. слав. крајину положиће се у хрв. слав. зем. благајну у Загребу, где ће се по упутству команде употребљавати на намењене цели. Видићемо. Држимо, да кључ деобе по броју душа није правичан, но како се деоба поглавито једноплемене браће тиче, то не запињемо за тим. Само да се некако неизмигољи граници.

За бачко-банатску крајину постојаће „милитарна команда“ у Темишвару. Зашто у Темишвару, а не у средини те крајине, н. пр. у Панчеву, то ће знати Андрашије. Делокруг је ове команде онај, који у Угарској поједини муниципија, а остало решавају дотична уг. министарства, но путем војн. команде. Судство остаје до преустројства, какво је. Војени прорачун поднаша се држ. министру рата, управни уг. фин. министру. За сечу устојани дрва у шумама и за руковање граничарског подељеног фонда важи, што и за горњу крајину. У обе крајине остају досадањи прописи о наименовању, унапређењу и снабдењу војнички особа. Уредбе ступају 1. јула п. р. у живот.

Прелазимо на „закон“ о промени административни установа у крајини, који за сва три дела крајине важи. §. 1. Одсад ће моћи сваки држављанин без ограничења непокретна добра у произвољној количини набављати. §. 2. Најмања мера неразплодљиве земље граничарски задруга биће 6. јутара; и осталим се може слободно разполагати. §. 3. У крајњој нужди може се и они 6. јутара земље са одобрењем власти обтеретити, и путем екзекуције продати, и ако се цело екзекуцијом прода, сматра се задруга за разрешену. §, 4. Граничарско покретно и непокретно добро, и то и сама најмања мера (штамгут) може се екзекуцијом продати за накнаде од кривични дела, или за дугове, или друге обвезе, и то или у цело, ако је цела задруга крива, дужна, или обвезана, или по делу, који припада кривцу, или дужнику, или подузетнику. §. 5. Ако у задрузи нема ни једне мушке главе, ова се за разрешену сматра. Имање деле женске у кући, или они ван куће, којима је право повратка у кућу задржано, на једнаке делове. Законито насљедство онда на ред долази, ако од ови никога не буде. §. 6. При деобама иште се за сваки део само 6. јутара земље без другог алата (фунда инструкције). Деоба бива по мушким и женским главама. (Ово је према §. 40. основног гранич. закона од 7. маја 1850. год. по ком се имање само на мушке главе дели, велики скок, и у неколико неправда према постојећим појмовима народа. Могло се наредити, да за *одсад* и женске имају једнако право, а и за досад смањити права они породични грана, у којима има више мушки, и које су више у кући радиле, и ван куће служиле — није право. Ово дубоко у живац засеца — али тако је кад се ради о граничарима без њи.) Кад се странке добрим поделе, важи деоба, кад се деоба изправа пред властима састави, и издаде.

Што се зидања тиче, обдржаваће се само она правила, која се тичу безопасности од ватре, као и здравствено-полицајни прописа; но има се настојавати, да куће буду колико је могуће чврсте. §. 7. Задруге, или поједине породичне гране њене, које немају војника у војсци, (фелдтрупи) или код граничарске управе, а немају ни мушког подмладка, могу се без обзира на законите услове разрешити, и у ред незадружни становника ступити, ако пристану сви, који гласа, и права повратка имају, или који су из куће без намире изступили, и ако региментска, и односно батаљонска власт одобри. Који у војсци служе, могу, кад оделуже три године, са својтом изступити из граничарске куће, и искати свој део на мушке и женске главе, ако и нема законити услова за деобу. Задруге морају им део издати. Ако се странке не погоде, то општински савет, (одбор) дели их, и незадовољна страна може се позвати на политичне власти; породице које на тај начин изступе из куће, не морају живити задружно, и њино непокретно, и све добро прелази у слободне насљедбине. §. 11. Што се преко године по одбитку трошкова свезе, то се употребљује на начин, како то већина гласова задруге реши, и то или за целу задругу, или се подели тако, да мушки и женски чланови задруге од 12. годиа горе добију по један, изпод 12. година по по дела. §. 12. *Свики члан задруге може по прописима обштег грађанског закона са својим делом задружног имања тестаментот или насљедним уговором разполагати.* §. 13. Деоба бива у новцу, кад се поједини одељују; општински савет процењује задружно имање, а власт то одобрава, §. 15. Што се досад граничарским кућама накнађавало за поједине у војсци или управи служеће, одпада, а војници добиваће правилну пристојбу. §. 17. Потрошарина за вино, ракију, пиво, шећер, одмераваће се као и у провинцијалу. §. 18. Док се не уведу порезне власти, радиће се у погледу пореза по досадањем. —

Долазимо на „органска уређења варошки и сеоски општина у војничкој крајини.“ Општине се деле на варошке и сеоске. Прве су: Петриња, Костајница, Беловар, град Иванић, Брод, Земун, Карловци, Петроварадин, и Бела црква. Сењ је „краљ. слободна и слободно-пристаништна варош“, Краљевица „слободно-пристаништна варош“. Сеоске су општине месне, и пуковнијске (тит. батаљонска) општине. За вароши у хрв. слав. крајини издаје се нова уредба; вароши у банатској крајини биће уређене, као и оне у Угарској. Судство ће у првој крајини одправљати први судови, које Њ. В. постави, друге инстанције остају као досад.

Заводи и здања, као цркве, парохијски домови, магистратска здања, общ. болнице, общ. школе, здања за убоге и сироте, за наоде, станови вар. званичника, магазини, и друга, која за общинске цели служе, прелазе у властитост и управу вароши. Остала остају држави.

Како варошке тако и сеоске общтине уживаће за своје общтинске потребе: право точења, касапнице, годишњи и недељни вашара, и дрвенаришта, но тако, да кад постојеће аренде изтеку, оне држави плаћају *половину прихода*, који се из десетогодишњег попречног доодка показује.

Стање чиновничког особља, плату, уређење мировина за чиновнике, послужитеље, и њине удовице и сироте одређиваће варошка представништва, али ће их, као и промене, подносити главној команди на потврђење. Чиновници и послужитељи, који су сад код мил. ком. магистрата, *имају вароши примити у статус — ред — чиновника и послужитеља, и то са погледом на определења досад постојавшег варошког статута, који им осигурава сталну службу, као и мировину за њи, за удовице, и сироте њине.*

Питамо: шта онда вреди право бирања, које се варошима по новој уредби даје? Није ли ово ништаво? И одкуд да вароши на своју грбачу приме не само служеће чиновнике, него и мировине за њи, њине удовице, и сироте, кад оне при постављању, и при уређењу плата и мировина нису имали, где никаквог где немеродавног уплива? —

Што се самог уређења общтина тиче, ово заступа общтински савет. У хрв. слав. крајини бира общтина сав савет, у бан. крајини пак половина се састоји из они, који највише пореза плаћају. Общтине имају саветника до пуне 1000 душа 12. до 3000, душа 18. а од више душа 24. (Зајиста сувише мало.) Трећина тога броја поставља се за заменике. Бирач је сваки, који плаћа непосредни порез. Изузети су од права бирања: који у војсци или „ландверу“ служе, официри, и под-официри граничарске управе и т. д. Избрани могу бити, који од 2. године у общтини станују. Бирачки поступак у хрв. слав. крајини замршен је. Бирачи се по порезу деле у две класе. У прву класу спадају, који највише пореза плаћају, и то они, који трећину целе порезе дају. У другу класу остали. У првој класи морају толико бирача бити, да најмање има трипут толико бирача, колико треба да буде избрани. Бирачке класе бирају свака одељено; свака може избрати общтинаре и из средине друге класе. Бирање се свршује за један дан. У банатској крајини половина је общтинара од најимућнији, половина се бира од остали. Общтинарски саветници бирају са присуством две трећине чланова и у присуству срезког повереника, начелника и заменика већином гласова. Избраног потврђује регим. (бат,) команда. (Лепа слобода избора!). Седнице общтинског савета редовно се држе у јесен за прорачун, и у пролеће за преглед рачуна, и те под председништвом повереника срезке управе.

Из важни разлога може главна (милитарна) команда общтински савет разрешити, и послове до новог савета чрез владиног повереника оправљати дати. (Да смо весели!) Језик пословни у общтинском савету и звању, као и при расправама са управним властима онај је, који је већине месног становништва. А који је језик ти управни власти у свом делокругу? У хрв. слав. крајини можда ће бити хрватско-српски, али у бан. крајини очевидно мађарски, ма да се ноге крију.

Региментско (батаљонско) представништво овако се прави: регимента (батаљон) има своје управне срезове (котаре); ако таки котар има 6. или мање местни общтина, то бира общтински савет из своје средине заступника за рег. (бат.) скупштину, и то на 3000. душа једног, на више од 3000 душа двојицу, у свуда по једног заменика; ако котар има више од 6. общтина, то се он дели на 6. изборни срезова, и сваки бира по горњем начину. Изборно место за изборни срез одређује котарска управа. Ова представништва скупљају се редовно двапут на годину у јесен, и пролеће, под председништвом рег. (бат.) команданта. Из важни узрока може главна (мил.) команда и ово представништво разрешити. (И паки да смо весели!)

Пуковнија (и Тит. батаљон) уређују се у погледу политични власти овако: регименте задржавају разделење у 12. батаљон у 6. компанијски срезова у војничком погледу, и ове ће компаније до уређења общтина обављати и примирително-судске ствари. Од више компанија праве се управни срезови: у пуковнијама 4. у батаљону два.

Постојаће за крајину: код ратног министра 1. пуковник, 1. капетан; код врх. суда у Бечу: 1. генерал, 1. мајор; код апелације: 4. пуковника, 3. подп. 2. мајора; код команде у Загребу, за унутрашња и просветна дела: 1. пук; 2. кап. 1. надпор. за судску струку 1. кап; за президијале 1. подп. или мајор. У Темишвару за унутрашње и просветне ствари: 1. пуков. 1. кап. 1. надп. за судство 1. кап. за презид: 1. кап. у пуковнијама и батаљону: за управу: 13. поднуковника; 13. капетана, 13. практиканта; 13. лекара; за судство 13. мајора 10. кап. I. 10. II. класе; 39. надпор. 20. поручика или суд. практиканта. У управним срезовима: 50. капетана, 50. надп. 150. наредника (фелбаба) 150. поднар. (каплара) 50. ранара. У пуковнијама (батаљону) начелник је управе 1. штабски официр; у котарима капетан са надпоручиком. Док се не уреде общтине, код сваке ће компаније бити по 3 штабална фелбаба, и по три каплара од управне струке.

Што се шума, и у њима пашњака, и жировине тиче. то се шуме између државе и пуковнија (батаљона) тако деле, да држава половину, регименте половину добивају; како ће која регимента своје уживати, да ли у скупу, или подељено по общтинама, или појединце, одредиће региментско представништво са *сутицајем власти* (?!). Распре које би се из те даље деобе породиле, решавају политичне власти, а где ове прелазе њиов делокруг пресуђују судови. Деобу између државе и регимента спровешће централне комисије, једна у једној, друга у другој крајини под руковођењем команданта; чланови су: 1. штаб. официр управне струке; 1. подп. или мајор-аудитор; 1. виши чиновник шумарски; које главни заповедник именује; осим тога бира свака пуковниска скупштина за посао у свом округу по два стручњака. Председнике именује њ. вел; седиште је једној комисији у Загребу, другој у Белојцркви. Под тим комисијама раде местне комисије у свакој пуковнији, у којима су: 1. штаб. официр као председник, 1. офиц. управне струке, 1. аудитор, 1. шумарски чиновник, које поставља главни командант, и по 4. заступника региментског представништва, које ово бира. Што приме централна комисија, и пуковнијско представништво, то се поднаша главној команди на потврђење; у чему се ове не сложе, или што команда не одобри, иде на изборни суд, за који једног члана бира пуковнијско представништво, другог главна команда; ови бирају себи председника; не сложе ли се, то председника поставља у хрв. слав. крајини суд седморице у Загребу; за бан. крајину суд седморице у Пешти. Све је просто од свакојаки пристојба.

Ред би био на школе у крајини но ово је важан предмет за особену анализу, и успоређење са нашим школским уредбама.

КРШТЕНИМ ПОБОРНИЦИМА КОРАНА.

Господо хришћанска! Ја и као суграђанин угњетеног српства босанстог млого размишљавах и размишљавам са осталом угњетеном браћом о нама и о вашој властитости, са којом управљате или боље рећи дрмате са судбом грдних, млогобројних народа, па као „силни мира сего“ и са нашом судбом господарите. У први мах кад чусмо да и ви почесте туторисати над подјармљеним у турској хришћанством, обрадовасмо се као што смртни може; јер још од прије слушасмо да сте ви просвећени владаоци и руковође просвећених народа хришћанских. Слушасмо да сте ви, као просвећени владаоци над просвећеним народима, свечано прогласили свјету, да ћете се борити за начело: хришћанске истине и правде, слободе и народњег уједињења. Ми држасмо тада да ћете, по дужности хришћанској и човечанској, и наши спасители бити, и вјерни извршиоци проглашених начела, и дивни носиоци просвете и напредка не само на угњетеном југоистоку Европе, него и по свему човечанству, да покажете зреле и поштене ваше духове хришћанске у 19. просвјећеном вјеку. Потврдо држасмо тада да ће те уништити кугу, која на срам и бруку хришћанске Европе, хришћанске народе на површини најлепшег европског земљишта гњави и тлачи. Тако држасмо и жељно очекивасмо од вас као представитеља хришћанских, да нам једном хришћански дан сијне; али на жалост наде наше остадоше гласом вапијућег у пустињи.

Ви у мјесто врлине коју прогласисте да ћете чинити свјету, починисте бруку и унижење хришћанству, човечанству и унапређењу овога вјека, не само нама, него и вашим народима, које представљате. То је истина коју на жалост сами показасте као што ћемо ево сада посвједочити.

Ви, који се поносисте и поносите са вашом изображеношћу и напредношћу, правдом и слободоумљем показасте се и показујете да сте у првобитности варварској, или дивљи звјер у углађеној и финој кожи и одјећи; јер погазисте јеванђеље, а уздижете турски коран; газите поштење, слободу и правду, а утврђујете неправду и ропство. То је дјело и створ од руку ваших, јер морално, материјално (новчано) и физично подпомагасте и подпомажете онај варварски народ и државу, који су вјечити и заклети непријатељи јеванђељске истине и хришћанске правде, слободе и напредка; те са вашом помоћу и брижљивошћу још већма даве, гњече, гоне и злоставе оне народе хришћанске што би по положају своме и природној својој способности општој ствари човечанства као и други срећни и честити народи привређивати могли.

Ви, који се називате хришћанима у ствари, показујете да сте гори и опачији од самих Турака персијских и хохентота, јер ти бар неподпомажу тиранину човечанства и хришћанства — Турчину, да још већа зла чини свјету.

Вас улизице и подлаци називају човекољубивим, врлим и добродушним владаоцима хришћанским, а на дјелу млоги од вас показујете да сте гори и опачији од крволочне звјеради, јер звјерад напада и утамањује људе онда кад је глад принуди, а ви милионима бједног људства од бјесноће, себичности и славољубија на жртву приносите, необзирући се на њиову нејаку дјецу, старе родитеље, уцвјељене сроднике, нити на оне грдне штете што тиме народима чините.

Да ли се зове човечност и хришћанство, кад ко хиљадама гледа љутих страдалника у турским тавницама, који се усудише тражити од угњетача свога своју личну, хришћанску, народну и човечанску слободу? Да ли се зове поштење то, кад ја подпомажем онога, који у мраку хиљадама поштени хришћански душа скрхају у незнању, само зато што су се појавили да малко као људи живе? — Доиста сва та недјела јесу испод хришћанског и човечанског достојанства; јер и сама животиња по природном осјећању неком брани свога сачлана и савременика, а ви не. Узмимо на прилику чопор свиња, па га погледајмо онда кад неко повуче или мучи сачлана њиовог, те ћете видити да се цјео чопор накострешни и устрјеми на угњетача што им сабрата гњави. А ви? — Ох, јаој човечанству и „просвећеном вјеку!“ Равнодушно гледате чемерно позориште југо-источног хришћанства, па шта више и са свима силама вашим подпомажете угњетаче наше, звјерску ћуд над нама искалити.

Како се све то зове? Дали вас тим путем упућују начела хришћанства и науке? Да ли се то слаже са поштењем и савјешћу? Јесу ли то узори да потомству по дужности угледни будемо? Јели то начин како се човечанство и поједини народи узвисити, усрећити и усавршити могу?

Ако сте људи, одговорите на та питања или оставите гадну себичност што вас је досада противу јеванђеља дизала а са кораном братимила. Немилосрдни! Ко вам је дао право, да човечанство, хришћанство и добротворе људства утамањујете и народе у ропству и мраку задржавате?

У име ваших народа, питамо вас: каквим правам трилионима новаца трошисте, што су вам ваши народи од крвавог зноја стекли и дали, па их ви на узвишење корана, неправде и непоштења трошите? Ако се не бојите Бога ни клетве потомака; ако се нестидите свјета и неплашите грише савјести, то бојте се гњева народњега, који се само у дванајестом часу јавља као неумитни побједилац. Тада би сте све учинили, али ће доцкан бити. —

За та баш недјела сад стојите над ужасном провалијом, која ће вас ако бог да, прогутати да нетрујете млађих нараштаја, а млада племенита Европа на основу светих јеванђељских истина пријесто утврдити, која уздамо се не само што ће држати политику немјешања него још да ће се борити *за свету идеју народности и слободе*, у име које смо се толико пута борили и јоште борити мислимо, док неочистимо земљу од нечисти:

„Јер док се земља крвљу неокупа,
Нема станка нит весела данка.“

У Босни. —л—.

Примјетба. Ако хоће влада кнежевине Србије да и њу не урачунамо у коло оваких покорника корана, то, нека се достојанствено одма одрече давати годишње Турцима 100.000 талира дације; јер тај данак кља нам образ пред свјетом и понос народни побија и грозно, прегрдно штети кнежевини и угњетеној раји, почем прво тај новац даје средства Турској да рају још више дави и гњечи, а друго тим се одузима Србији 40.000 дукада годишње, са којим новцем давно би се не само кнежевина но и свеколики род српски у сваком погледу унапредити могао. Ако смо прави Срби и људи већ врјеме је да скидамо љагу и срамоту која нас на жалост брука и рукожигоше.

СРПСКО-НАРОДНИ САБОР.

Седница држана 1. Јула 1871.

Председник отвара седницу у 9 часова пре подне и позива перовођу, да прочита записник прошле седнице.

Перовођа *Панта Поповић* чита записник. — Одоставерава се.

Председник подноси веровницу новоизбраног посланика за оточку пуковнију Константина Поповића. — Верификац. одбору. — Подноси молбу Голубиначке общтине, која моли, да сл. сабор нареди, да она своме пароху неплаћа више од 600 фор. годишње и да се ослободи од плаћања станарине пароху, док небуде у стању, да му сазида стан. — Подноси молбеницу Симе Поповића бившег учитеља Идворског, који моли, да му сл. сабор новчану потпору подари. — Обе молбенице предају се петиц. одбору. —

Панта Поповић подноси молбеницу шк. одбора у Парабућу, који моли, да сл. сабор ради истраге против тамошњег пароха изашље проту Новосадског Захарића и Ст. Футошког пароха ђуру Грујића. — Петиц. одбору.

Др. Касапиновић подноси молбеницу Бановштворског пароха Нићифора Поповића, који моли, да му се у име сесије накнада од 200 фор, из нар. фондова одобри или да му се дозволи, да сме у Грабову, месту свога рођења своје седиште преместити, гди би ђвоме оцу, 70-годишњем пароху Грабовачком могао од помоћи бити. — Пет. одбору. — Прелази се на дневни ред.

ПОДЛИСТАК.

ТЕЧАЈ СКУПШТИНЕ ДИШТРИКТСКЕ

дана 28-ог јуна 1871. год.

ПРИЛИКОМ ИНШТАЛАЦИЈЕ НОВОИМЕНОВАНОГ ВЕЛ. КАПЕТАНА КИКИНДСКОГ ДИШТРИКТА, ДРЖАНЕ.

Лаза Влаховић, диштриктски сенатор, као заступник диштриктског бирова, отвара скупштину, поздравља диштриктске представнике кратком беседом, у којој напоследак предлаже, да се једна депутација из представничког тела изабере, која ће великог капетана у средину своју позвати.

Поздрав диштриктског сенатора Лазе Влаховића одпоздравља представничко тело са огромним Живио! предложена пак депутација прима се, која одма и по великог капетана оде.

(По малом одмору.)

Велики капетан ступа у дворану, у којој представничко тело на долазак чекаше, и при ком долазку неколицина право већања притежавајућих особа поздрави долазак му са живео! велики капетан: Ја наименујем Пају Павловића за диштр. почастног подбележника.

Лаза Влаховић: поздравља и великог капетана.

Велики капетан:*) „Из дубљине мога срца, и прећу вам одговорити срећу имати на поздрав диштриктског сенатора г. Лазе Влаховића. Узимам слободу себи оно рећи, што је вама познато, да је његово величество цар и краљ изволео ме на предлог преузвишеног министра унутрашњих дела, за великог капетана кикиндског диштрикта милостивејше наименовати, као што из наредбе милостивејшег министра Тота Вилмоша увидити се даје, (чује се неколико élyen!) Г. Милан Петровић прочита ће заклетву, а ја ћу се заклети.“

(Милан Петровић чита заклетву мађарски:)

Велики Капетан: „Ја ћу ово српски казати (дигне три прста у рукавици, и закдиње се по наученом преводу на српском језику.) По изговореној заклетви продужује говор овако: Славна скупштино! Племенити магистрат! Ја сам тако заузет, тако обузет, да незнам ć' кога краја да почнем; или би се бавио са највећем са оном одношћу са привржености и љубави, која ме оном роду и народу, кои ми је поверен по закону, или би са разјасњењем оне радости, коју сада чувствујем да исполним како високој влади, тако и повереном народу и роду удовлетворим.

Пре свега знајући моју скромност, познајете моја делања досадашња, изјасњавам, да се ја ове велике и превелике милости удостојио нисам! јербо све мислим, па ћу и сад мислити, да ја тога немам; — истина да сам се трудио, али ја то за моју дужност взирам, — но ипак што ме је преузвишени царски министар отликовао, ову моју дубоку благодарност изричем, да ћу веран бити, и све чинити што влада намерава по смислу закона радити, изјасњавајући овим високу благодарност према влади, што је милост имала предложити ме краљу. —

Љубезна браћо! Поштована господо! ја ћу укратко додирнути моменте, која ми из срца иду, и која ја нисам мого, ни знао научити. — Височајше одличије код мене толико чини као и досад. — Познајете ме браћо! како сам са најмањим и са највећим, богатим и сиромашним поступао, недржим ја на то одличије нити оћу да зидам, недржим ја славу ако би то слава била, ја само троје имам пред очи.

1-во Радост непоколебиму да ме је његово величество подарило височајшим повереньем, и на то држим много!

2-о Ону радост коју као велики капетан, но као брат и диштриктћанин чувствујем, а то је да је овај красан диштрикт слободу добио, на коју слободу немамо се тужити, ако би невоље отешчавала, она многостепено отвара врата, јер кад кога заболе, може се тужити, жалити и т. д.

3-е Радујем се из мог срца да онај народ кои је мени поверен, таквог човека за великог капетана добио је, кои је у стању с' њиме говорити, ствари потање испитати, разложити и усвојити, јер познаје народ од колевке. — Многоуважени род и народ познајеме, може па и треба поверења да има, да своје тегобе, жалбе, молбе, повери, а и може ми поверити. — Мене ће при обављању мог височајшег задатка као и досад закон и праведљивост руководити, као што чусте заклетву, без разлике руководиће ме савестност. — Може бити и таквог случаја где закон није јасан, тежићу да ствар савестно сватим, — наравно кад је човек савестан, онда је заиста и поштен. — Немојте мислити да сам ја тога уверења и убеђења, да сам то могу чинити, — ја требам помоћ племенитог магистрата, код мене љубљених чланова, ако ти буду одговарали дужности својој, онда ћу моћи урадити, а кад чланови по мање у радњи напредовали буду, немогу ни моје љубови задобити. — Кажем у место љубави, ако се противе настаје растројство, онда неможе народ очекивати од мене нашто сам позван.

Ја управљам реч и прво позивам се на чланове племенитог магистрата, да ме у правцу подпомогну. — Сваки онај, кои ми буде задоста учинио, кои ми буде, не мојој личној користи, но по позиву своме одан, и у том правцу радио, уважава ћу га, љубићу га, на срцу ћу га носити, — а на против кои то неће, немогу му ни пријатељисати. Даље у стању ћу бити са племенитим магистратом височајшем позиву одговорити, ако поглаварство буде на свом месту. — Поглавари кои су, ако реда недрже, неможе ни добра бити. — Било је досад кроз прсте гледано, братско и пријатељско опомињање, писмено и устмено, и лично и између четир ока, но одсада неће тога бити. Сад знамо како је! Одсад препоручујем поглаварству точност, верност и умешност. —

Кад сам казао, да сам према милом роду такав, коме се даје тужити, искрено говорити, морам напоменути опстојателства, да ћу само оног помоћи, кои истину говори, кои неврда, нешеврда, него отворено говори. — Када сам све укратко навео, желим да диштриктски народ срећан буде.“

На позив великог капетана чита г. Милан Петровић подбележник, да је од стране кикиндске општине за представника диштриктског изабран земаљски адвокат г. Аксентије Радовић.

(Свршиће се.)

---

*) Трудили смо се, да беседу великог капетана приликом инштелације своје, која би требала да је пуна важности, у целој својој опширности од речи до речи ставимо, и пошто је велики капетан лагано говорио, овим изјављујемо, да нам ни једна реч није утекла.

Извештач саб. одбора *Ђ. Димитријевић* чита предлог одборски „за наредбу о руковању са црквено-народним добрима и о дотацији монастирског свештенства.“

Арх. Анђелић подноси предлог: „Да изволи сл. сабор закључити: да се предстојећи предлог упути на одбор натраг с тим, да држећи се строго означеногa у §. 14. одел. V. прев. кр. рескрипта од 10. авг. 1868 год. правила, по правилу томе и нов предлог с обзиром на §. 4. без штете права относних законих поседника и уживатеља уштних добара начини и такав по томе сабору поднесе.“ — По свршеној ђенералној дебати прима се предлог саб. одбора за основ спец. дебате.

Извештач *Димитријевић* чита §. 1.: „Манастирска, епископијска и митрополитска као црк. нар. добра стављају се под администрацију гл. управе добара и фондова у Срем. Карловцима. — Прима се. — §. 2. Гл. управа у Срем. Карловцима поставља даље за вођење економије следеће органе и то: а.) Једног надзиратеља код гл. управе добара у Срем. Карловцима. б.) Два управитеља, једног над епископијским и манастирским добрима у Банату, у Бачкој и за манастир Грабовац, а другог над митрополијским добрима у Даљу и за све манастире у Срему, Славонији и Хрватској. в.) Економи, који ће бити у појединим добрима или над више добара, онако, како то потреба изискивала и гл. управа добара за целисходно пронађе и одреди.

Сандић подноси исправак: „Гл. управа црк. нар. добара у Срем. Карловцима поставља за вођење економије: а.) Надзиратеља и т. д.“ — §. 2. прима се са исправком г. Сандића. —

§. 3. „Надзиратеља изабраће гл. управа добара, за ког ће се стечај расписати. Исти са избором за надзиратеља постаје чланом гл. управе и суделоваће у економским седницама решавајућим гласом. Остале економске часнике наименоваће по расписаном стечају уз предходно одобрење гл. управе надзиратељ.“ — Прима се.

§. 4. И надзиратељ и управитељи и економи постављаће се стално на време свог доброг владања, но за прве три године биће им звање привремено.“

Сандић подноси исправак: иза речи „на време“ да дође „док своје дужности тачно извршује.“

Др. Суботић подноси исправак: да изостану речи „на време свог доброг владања.“ — §. 4. прима се по редукцији саб. одбора.

§. 5. „Надзиратељ и управитељ биће дужни кауцију у своти своје годишње плате положити и то или у новцу или у државним папирима по курзу, а може иста и на непокретна добра табуларно осигурана бити. — Изузетно може гл. управа дотичном часнику одобрити, да кауцију од плате у месечним ратама у течају од три године подмири.“

Сандић подноси исправак: „Часнници: „Надзиратељ и управитељи“ да дође „и економи дужни су кауцију и т. д.“

Стојановић подноси исправак: На место „часнници“ да се каже „народни чиновници.“

Еп. Грујић подноси исправак, да изостане реч „часнници“. — §. 5. прима се уз исправак еписк. Грујића.

§. 6. „Који начин економског газдовања да се усвоји, одредиће са обзиром на пределне околности гл. управа, која на ту цел све ситуацијоне планове земаља, шума, винограда, даље попис здања и процене свог покретног и непокретног имања зготовити и на основу истих нормалија за руковање појединих објеката и инструкције за службени делокруг свију органа израдити има. — Прима се. —

§. 7. „Донде, док се у 6.) означене уредбе недонесу, поступаће економско особље у вођењу економије онако, како то гл. управа међутим за целисходно пронађе и одреди. — Прима се.

§. 8. Рачуноводство и књиговодство завешће се у смислу правила и по примерцима, која гл. управа одреди и по којима се стање касе, стање свог покретног иметка и стање прихода и расхода у свако доба познати може.“ — Прима се. —

§. 9. „Гл. каса свију црк. нар. добара биће при гл. управи у Срем. Карловцима.“ — Прима се.

§. 10. „Осим гл. каса постојаће за подмирење економских и домаћих трошкова ручне касе и то код управитеља у Даљу до 2000 фор. а у манастирима до 1000 фор. који ће новац у каси манастирској код настојатеља бити и по потреби економу уз признаницу издавати се.“ — Прима се.

§. 11. „Осим надзора, који ће се у 6.) напоменутим уредбама завести у манаст. добрима надзираваће економа настојатељ коме се у дужност ставља, да рад економа сам или преко братства прати, — настојатељ имаће даље право и дужност, да пази на нашастар (инвентар) манастира, манаст. зграда и добара и да сваки недостатак у томе као и друге мане, неред, или злоупотребе у економији непосредно или путем предпостављене црквене власти главној управи доставља. — Економ је дужан настојатељу рачуне и дневник показивати.“

Еп. Николајевић подноси допуну: „То исто ради епископ и относно патријарх-митрополит у епископским и относно патријаршеско-митрополитским добрима.“

Арх. Живковић предлаже да §. 11. изостане.

§. 11. Прима се са допуном еп. Николајевића.

§. 12. Плата економских часнника на годину износи: а) Надзиратеља код гл. управе 2000 фор. и 600 фор. а. вр. паушално на дневнице и путне трошкове; б.) Управитеља 1200 фор. и 200 ф. а. вр. паушално за пут и дневнице; в.) Економа 500 ф. а. вр. Управитељ и економи добијају осим плате у готовом новцу слободан стан или станарину и депутат, који ће гл. управа определити.“ — Прима се.

§. 13. „Плата монашеског свештенства састоји се и то: а.) Архимандрита, који при двору дијецезана за наместника постављен или који од епархијске скупштине код дијецезанских односно митроп. власти изабран буде, износиће годишње 2400 фор. а. вр. б.) Протосинђела и синђела при двору годишње 1200 фор. в.) Архиђакона при двору 1000 фор. протођакона при двору 800 фор.“ — Оставља се in suspenso с тим, да се још једанпут у конференцији претресе.

§. 14. „Који архимандрит код црквених власти изабран или дијецезану за наместнике пристављен небуде, становаће и надаље у манастиру, где ће поред издржавања плату од 1200 фор. а. вр. уживати и оставља се in suspenso с тим, да се још једанпут у конференцији претресе. —

§. 15. „Плата игумана износи годишње 600 ф. а сваког брата 200 фор. а. вр. — Осим тог стараће се гл. управа о њиховом издржавању у манастиру и биће јој једна од првих брига, да и о томе уредбе донесе.“

Сандић подноси исправак; „Плата је игуману 700 фор. плата је братији сваком 300 фор.“

Др. Милосављевић подноси исправак: „Јеромонаху 200 фор. јерођакону 150 фор. монаху 100 ф.“

Прота *Беговић* подноси исправак: „Да се годишњим буџетом братство снабдева подједнако, а класе као несходне са институцијом да одпадну.“ — §. 15. Прима се по редакцији сабор. одбора.

§. 16. „Сво монашеско свештенство добиваће наплату у напред тримесечно из главне касе монастирске.“

Ратковић подноси исправак: после речи „добиваће наплату тримесечно у напред из касе манастирске,“ да дође „из касе, која солидарно постојала буде за сва црквено-народна добра.“ §. 16. прима се по редакцији саборског одбора.

Јован Бошковић предлаже да иза §. 16. дођу ови §. §. „Број оних архимандрита, који ће примати плату из нар. касе (2400 фор.) одређује се за сваку дијецезу по један, — који од досадашњих архимандрита неби био придодан дијецезану становаће у манастиру са платом од 1200 фор. — Црквена власт није ограничена, да се произведе и већи број архимандрита али такови, док се неупотребе: или код дијецезана или за другу какову јавну службу, имаће плату игуманску. — Број монаха има се свести тако, да ни у једном монастиру немогу бити више од три монаха, од којих је један игуман, ако у том манастиру нема архимандрита. — Тога ради, док се број монаха несведе, где су се сада затекли преко одређеног броја, преместиће се сувишни број у оне манастире, где нема потпуни број.“ — Предлог Јована Бошковића има се предходно у конференцији узети у претрес.

§. 17. Доходци гореозначених црк. нар. добара, који на чисто преостану улазе са једном половином у фонд нар. добара за економске потребе и цели, а друга половина у клирик. фонд на просветне цели.“ — Прима се.

§. 18. Ову наредбу има гл. управа добара извршити.“ — Прима се.

Председник затвара седницу у 12 часова а идућу закаже за сутра у 9 сати пре подне.

ДОПИСИ.

Д. — У Карловцима, 5. јулија. Данас се саборска седница почела у ½10 сахати. Администратор преда неке поднеске, међу којима, да је уместо архим. Чокора изабран за посланика Никола Бошњак, који је већ дошао; Вел. Ст. Миклошка обштина захтева, да се не укида темишварска епископија; то исто захтева и моношторска обштина. Још неки посланици донесу поднеске мање важности. Васа Ђурђевић доноси предлог, да се жалбе у даљским стварма за журне прогласе и одлуче, и би довољним бројем посланика подпомогнут. Крајишки посланик Поповић донесе четири предлога за припомоћ за штипендије, школе и т. д. у крајини. Јово Трбојевић доноси предлог ради помоћи за економску школу у Гомирју. Др. Стевановић предлаже, да се упути одбор, који је одређен да равиди, шта још ваља свршити на сабору, да донее извештај на да се сабор одгоди. Сви ови предлзи ставиће се на дневни ред. Др. Касапиновић интерпелује председника саборског, да јави, како је одељени вотум, владика доспео до руку владе. Председник одговара, да га је он влади послао, пошто је ова двапут га заискала; он га је у препису влади предао. Др. Касапиновић захваљује на одговору али задржава себи право на предлог, ако буде потребан. Ст. В, Поповић доноси извештај школског одбора о неким изменама у школском нацрту, које је одбор прерадио према саборској одлуци. Прима се предлог др. Касапиновића, да још данас дође на дневни ред треће читање школског нацрта. Др. Касапиновић прочита извештај о србско-румуњској размирици, и пита: хоће ли сабор примити, што србски одбор у тој ствари предлаже као последак преговора између србског и румунског одбора. Би подужег разговора о томе, хоће ли тај извештај сабор одмах узети у претрес или ће се најпре држати конференција. По предлогу др. Капиновића, који подупреше ђока Димитријевић и др. Павловић, одлучи се. да дође најпре у конференцију, поглавито с тога разлога, што ствар тако деликатне природе не ваља јавно да се претреса, него треба по свршеној конференцији напросто да се прими или одбаци.

Око 12 сахати започне се конференција, која трајаше до ½2 сахата по подне. Збор се поглавито врзаше око тога пуномоћства обе делегације, па онда се пређе на меритум, и прими се то, да се радња и погодба србске делегације усвоји. Одлучи се уједно, да у томе смислу др. Павловић донесе предлог. Отвори се седница и предлог др. Павловића се прими, како га је конференција усвојила. Др. Стевановић прочита свој предлог, да се по свршетку журних послова одгоде седнице. Тај се предлог прими. Др. Касапиновић прочита предлог Васе Ђурђевића, да се пожуре жалбе у даљској ствари. Прима се и дотични одбор упутиће се на то. По том председник заврши седницу и закаже је за сутра у 9 сахати. Намера је, да се седнице саборске заврше најдаље до суботе што иде. Важније ствари што ће још доћи на дневни ред ове су: треће читање школског нацрта и управе о народним фондовима и т. д., предлог одборски о владиним изменама у устројству, даљски извештаји, а понајзамашније питање, бар за садашње околности, биће питање о избору патријара-митрополита. Свршиће се још и неке петиције и друге ситније ствари.

Немачко-банатска пуковнија 27. јуна. Као што је старање о народној школи садањи најглавнији предмет наших изасланика на карловачком сабору — тако и ми своју пажњу на школу обраћајући, ово неколико речи у јавност пуштамо.

Да је школа једино оруђе, помоћу којег свако благостање у једном народу у живот долази то се порећи не може. Зато ће мо изближе школу да просмотримо и том приликом питање ставимо: „ко чини школу напредном ко ли назадном?“ — Заиста нико други него онај муж у коме је позив школски оличен — а то је учитељ. Учитељ је школа. Од његове способности а покрај тога од његове енержије зависи благостање, школе као што у противном случају назадњаштво мах отимље — кад у школи неспособан човек учитељску дужност врши.

У нашем свету на жалост признати морамо, да је мало учитеља, који се са сваког гледишта у заслуженом одличију сијати могу. Не могу рећи да таког ниједног нема — има их — али та количина спрам целог учитељског тела нашег у ништавост одлеће — јер се губи у целокупној маси српско-народних учитеља. Зато гледајмо браћо учитељи! учимо, радимо — јер са неуморним радом учитељ своме светом позиву тек одговорити може. — Сваки добро знаде, како се неспособност учитељева мутно у његовом позиву огледа и облик самог назадњаштва и глупости добија; а ово се браћо у грехоту прелива. Зато оправдајмо наш високи положај и свети позив, те аманете народа нашег, јер од учитеља у оће зависи да народ у својој средини себе с' дана у дан већим и већим бројем мудрих и разборитих чланова заступљеним види.

Способност учитељска мањином је у војеној крајини заступљена. Сад да л' је томе Чобић-Димићева фабрикација или виша власт узрок? то ће те и ви знати. Кад помислимо какве нам учитеље Чобић-Димићева фабрикација тиме доноси, што се у њиовом систему учитељска способност у основној школи и двомесечној препарандији састоји — а то је голо знање читања и писања.

Са тога се нађох побуђен, да овим путем коју о једном учитељу речем, кога је заслуга још пређе јавности позната. Ову похвалу ми је тим милије цртати, што се она на младог а заслужног човека односи.

При почетку ове школске године дошао је у крајишки учитељски круг бивши Д. Св. Ивањски учитељ г. Јован Томић у Перлез за учитеља. Ово беја за нас неописана радост познавајући њега по јавним похвалама, које су њему своју благодарност изражавале — кад у нашу средину дође желећи се чему од њега користити. И заиста се не преварисмо. Безпристрастно припознати морамо да његова школа на врховном ступњу у нашој средини за узор стоји и сија. Његова воља, труд и знање то се тек са самоосведочењем јасно упознати даде а речима се тек од части изрећи може. Али та наша радост само за ову годину своју владу имађаше — пошто га као што дознадох за даље из наше средине губимо те овом приликом уједно и своју жалбу изјављујемо што нас оставља и благодарно ону корист коју од њега имадосмо припознавајући у нашој школи за светињу постависмо.

Овим се тако даде разлика између сомборских и Димић-Чобићевих учитељских кандидата увидети. О томе даје само школа дотично сведочанство. Испити годишњи у школама оним где сомборски приправник учитељску дужност вршаше изгледају спрама оних других као испити у сасма некој другој вишој школи.

Зато опћине крајишке строго око тога настојавајте да у своје школе сомборске приправнике за учитеље постављате, како би вам школе напредовале — а тиме ваши синови наш млади српски нараштај бољи напредак временом дочекао. Самовласни сте сада, и тако од вас зависи којег ће те у вашој школи за учитеља наместити.

Ако вам напредовање ваше дечице на срцу лежи, бирајте честите учитеље — протестујте вапијућим гласом против наметања или уплива туђинштине над вашим школама — јер само тим путем можемо оно време дочекати, које ће нас са сваким изображеним народом успоред ставити.

Ове речи нека вам као топла жеља груди загреју и распаљеном љубављу за напретком тежећи — у дело ступе.

Као што сам разумео тражи се врли учитељ г. Јован Томић у Србобрану за учитеља. О врли учитељу, сретан ти избор тога места био, јер ти си и сам Србобран био, а то знамо кад помислимо на граничарске сабљаше — србождере. Честитамо теби Србобране, ако ти овај учитељ за учитеља дође, јер оно што на твоме челу сија, сија такође и на челу младог учитеља г. Јована Томића.

Теби брате учитељу као светињу претпостављам, да при поласку твоме, томе нашем тешком растанку никако учитељски састанак не обиђеш, како би бар при поласку с тобом у споразумљење за даље ступили. Уплив сабљашки мање више над тобом се изливати неће нити више може. Па и да може — само пожртвовање твоје за општи бољак гордо 8-модневни затвор презире.

За сад оволико, а другом приликом што више. До виђења. **Један учитељ.**

—у— **Рудна** 1. јула. — Из ове се обштине одавно ништа није јавило, а ако се кадгод што јављало, увек се о благостању, и напредку ове обштине јављало. Сада се пак пера лаћам, — да вам једну тужну и жалостну вест јавим што се ове обштине тиче.

Може бити да је многима познато, да обштина „Рудна“ лежи покрај рјеке „Тамиша“ и да је пре 20. година тако велика опасност претила овој обштини од поплаве „Тамиша“, да је принуђена била свој хатар колико поред „Тамиша“ заузима долмом оградити, тако: да је од 20. година па до ове године без сваког зазора своје њиве орала и сејала.

Како пак данас стоји хатар Рудњанске обштине? морам истину казати, — тужно и жалосно, — јер 21. 22. и 23. јуна тако је вода страшно „Тамишом“ надолазила, да је поред све радње, по долмама и чувања ноћу између 22. и 23. јуна, на више места „долму“ раскинула, и село напунила. —

Што се пак усева тиче, — ови су и зимус поплављени били, али што од зимушње поплаве остаде ова им садања неопрости, — на које немамо шта више тражити, и бринути се, како да жито пожњемо, и кући довеземо: јер за цело мислим, да му је у води од хвата дубокој гроб. —

Сад у оваком несрећном положају, шта друго предстоји, до развје пропаст очевидна. — Кад овдашњи „земљедјелац“ тужан и жалостан, и још од 1863 г. задужен, навезе се с' чуном преко свога поља, и приспе на своју њиву, где је сад требао у велико да жито жање; а у место тога таласа вода преко зрелог жита, као но сињем мору. —

СТРАНЕ ЗЕМЉЕ.

ФРАНЦУСКА. Тек сад долазе на ред да се одпочну испити са похватаним комуналистама. Дописник један отоме вели ово:

Седнице војеног суда које ће судити паризким побуњеницима држаће се у сали „Мањен пти Екирије“ и то сваки дан трипут, пре подне од 7—10 сахата. После подне од 2—5 сахата а у вече од 7—10 сахата. Први који ће пред суд доћи то је Аси. После овог долазе сучлани средишног одбора и комуне. Рошфор доћи ће сасвим доцније на ред. Његово стање здравља није се ни мало поправило непрестано је болестан, и бојати се да не сиђе с ума. Он није више у тавници, него у војеној болници; његовој сестри и кћери, које у Верзаљу сад живе, допуштено је да га посјећују. У Верзаљу находи се и Наталија Дивол, која је заповедништво над једним женским кором имала, који се на барикадама борио. Кором тим управљала је рускиња Олга Димитријевна коју до сад нису ухватили. Та Димитријевна позвала је позивом „чету грађанкиња,“ да се на оружају и тако наоружане да се на барикадама за слободу боре. Од ти госпођа налазаху се многе које су особиту храброст показале. „К. Цтг.“ приповеда, да је једна од ти госпођа са једним оделењем против Верзаљаца 8 сахата борила се. Она је стајала на насипу и пуцала је без престанка а Верзаљци мислећи да је то каква завера нису се смели усудити даље ићи. На послетку згоди је тане, на које Верзаљци тек онда виде да се само једна жена против њи борила.

Ма да су Немци својим поступцима према Французима изазвали код ових последњих највећу мржњу против себе, то се опет морају у млогим случајевима дубоко поклонити пред поштењем Француза, и признати, да их они у човечности надмашују. То ево сад и сам један Немац, у „К. Ц.“ сведочи, јер вели:

Што су праведније у многим погледима тужбе биле, које су се у почетку рата поводом дражења Немаца догађале, сотим су повољније сад, после свршеног боја — да се својство пуно правде код становника главне вароши находи, које се врло редко у таким варошима налази. Ово мислим преко сваке хвале особитог поштовања само код друштва нижег реда. Многе енглеске, аустријске, немачке породице које су биле принуђене у почетку рата Париз напустити, кад су се натраг повратили нађоше не само њихове покретности, него и дрва, угаљ, вино, и многе друге ствари које су им биле за свакидашњу потребу; то све било је неповређено, ма да је особита ладноћа и глад била. Кључеве од кућа и подрума нађоше на оном месту где су их оставили; ма да су жители оставили своја обиталишта за 8—10 месеци ипак се туђе имање уважавало.

Колико је данашња влада француска ударила стазом Наполеона III. види се и из ове заповести војничке, која као да је преписана у времену, кад је Наполеон угушавао изазване устанке.

„Официрма и војницима трупе у Паризу. Влада је бригу о миру поверила вашем старању под заповедништвом Мак Махона и до сад сте оправдали то поверење. Влада је рачунала на ваш патриотизам, да престолницу у мир доведе који је за ново подузеће радње и утврђење нарушеног реда врло нуждан. Ви ћете у овом задатку доста подпомагани бити трудом разни управа, које су на ново подигнуте и сваки дан све више и више своје функције заузимају. Добар дух људства који у вашим редовима влада, чуваће вас од неверни мешања непријатеља против благостање наше земље. Ваша привржености према дужности моћи ће мене оснажити, поверење шефа ексекутивне власти оправдати, који ми је част указо што ме је на чело вама поставио. Париз 6. јула 1871. Гувернер Ладмирал.“ —

Гамбета је на сучланове републикански одбора у Бордоу и Жирањи ово писмо управио:

Мили суграђани! Неможе те појати каква ме је радост обузела као и све републиканце француске о успјеху избора вашег кандидата. Ја вам морам за цело задовољство за садашњост и наду за будућност изказати, које нам ова победа при избору даде; јер ја ћу се лично са вашом мудром и патриотском адресом на бираче у земљи сјединити. Будимо пак сви сложни, онда ће мо моћи републику основати, — једну владу, која нам може са уредбом и срећом по унутарњости уплив и величину с' поља дати. Последњи избори показују, да се Француска на добро решила и да ће све чинити, да се узвиси опет на оно место, с кога је монархија с'рушила. Та воља земље налаже нама републиканцима највеће дужности; од наше владе очекује Француска свој спас и ново рођење. Радимо дакле сви без престанка, с' постојанством и умереношћу, са предосторожношћу и пажњом, да република, коју сад ниједан поштен човек не мрзи, — за нашу отачбину пристаниште буде, у ком ће се моћи једва једанпут у друштвеном миру без сваке буре, које су је до сад гониле, одморити. Тога ради морамо се добро узети на ум, морамо у свим случајевима бити сложни, чврсти, на опрезу, умерени и стрпељиви; онда спада будућност нашим начелима. Париз 6. јула 1871.

Леон Гамбета.“

НЕМАЧКА. Ево колико су Немци осим оних пет милијарада и осталих новаца, од Француза задобили.

„Земља, што је у след коначног мира у Франкфурту Немачкој уступљена, износи по најновијим званичним податцима 257.47 кв. миља. Од тога је пређе припадало горњорајнском

департману 62.33 кв. м., доњорајнском 80.895 кв. м., вастауском 3.326 кв. м., департману на Мирти 35.47 кв. м., мозелском 75.45 кв. м. Све Немачкој припале општине броје 1694; а по бројању од 1866. год. живи у њима 1,598.326 душа. По старим департманима овако се дели становништво: горњорајнски департма са 384 општине и 473.305 становника, доњорајнски 543 општ. са 588.970 станов., вастауски 19 општ. са 21.611 станов., департ. на Мирти 243 општ. са 120.365 станов., мозелски 505 општ. и 394.075 станов.“

НОВИ САД, 6. јула. — У данашњој седници српског народног сабора поднео је др. Јован Суботић предлог са опширном мотивацином, да сабор после свршени главни послова свајако у овој седници својој приступи избору патријарха по начину који је у саборском устројству означен и против кога влада у свом решењу којим се устројство одбацује, није проговорила те се тако може узети да га је одобрила. Тај предлог даће се у штампу и повериће се једном одбору, да га претресе и свој извештај сабору поднесе, тај одбор је по предлогу јереја Јована Јовановића изабран тајним хласањем после седнице. Успех гласања обнародоваће се у идућој седници, што је заказана за посло подне у шест сахата.

НОВИЈЕ.

Загреб 3. јула. У *Пакрацу* се зби величи конфликат између народа и финансијске страже због *не допуштеног сађења духана.* Један је респецијенат и један финансијски стражар опасно рањен, двојица сељака убијена. Истрага је наређена.

Париз 3. јула. По ново се обара глас да ће министар *Лакри* одступити. — Још није одређено време, кад ће се подићи опсадно стање. — Као што се потврђује, иницијатив-комисија пристаје уз предлог да се укине народна гарда, Тијер је томе противан; он је рад, да се та ствар одгоди док се не изведе реорганизација војске, а тиме би се и прво питање решило.

— Версаљски владика, архиепископ из Тура и каркиунске и памијерске владике управиле су адресу народној скупштини молећи да народна скупштина протестује против атентата, што се на папи учинио, и да влади наложи, да у споразуму с другим владама постави папу у његов првашњи положај.

— Мнењр Дипанлу одбијоје понуђено му архиепископство у Паризу.

Праг 3. јула. Чешки листови одлучно одбијају програм, што га је донео „Ауст. жур.“ — *„Нар. Листи“* веле: С таком политиком не ће министарство у Чешкој ништа израдити. *„Покрок“* пише: После „пораза уставовераца“ истина учинио је леп утисак пут престолонаследникова, али политичку веру није тим ни мало изменио; *не испуне ли се државоправни захтеви, које Чеси стављају за услов поравнању*, опозиција неће крочити ни једног корака на путу жељеног поравнања.

Пешта 3. јула. За време пута бајстовог у купке водиће послове спољашњег министарства шеф секције Орци.

Букурешт 3. јула. Шездесет посланика захтевају, да се Штузбергу одузме концесија, веле, држава сме за облигације само онолико гарантовати, колико вреде жељезнике пруге.

ПРИПОСЛАНО.*)

Хоћемо ли у Панчево на учитељску скупћину?

Не ћемо! — Чини нам се браћа панчевачки и земунски учитељи на скупћину позивају на основу *незадовољства* свога са радом нашега нар. сабора у погледу уређења закона за срп. нар. осн. школе. Констатујући дакле, да је исти позив на срп. учитеље управљен на реченоме основу, чини нам се, да из тога основа вири здрава човечанска свест наше браће учитеља и горећа љубав њихова за просветом народа свога. Ако је тако, што ми заиста држимо да јесте, — онда нас ови мотиви натерују, да идемо на учит. скупћину; али ми и покрај тога велимо: *не ћемо никакве учитељске скупћине* — ни у Панчеву ни у другоме ком месту, — бар за сада не ћемо.

Браћо! кад би хтели, имали би смо млого рећи у прилог држању опће учит. скупћине — могли би смо са тако жалосним бојама цртити морални и материјални положај наших учитеља... али и опет велимо: не ћемо учит. скупћине!

Важност држања опће учит. скупћине са правога гледишта нит хоћемо, нити можемо, нит смемо побијати... али у оваковим приликама, у каквима се *ми* сада налазимо, и хоћемо и можемо и морамо ју побијатиј; а то ћемо да не трошимо ни млого речи нити да млого простора у овомо пошт. листу заузимамо, моћи са мало речи учинети.

Шта ћемо радити ми на скупћини?

Браћа нам кажу: хоћемо да се изјавимо према народу, како мислимо о раду саборскоме гледе народне осн. школе.

Добро, то можемо учинети, па које нам вајде од тога? Мислите ли ви браћо помоћи се што тиме, ако своје мњење на јавност изнесете? Ако мислите — варате се.

Ми се сећамо, да је негда на сабору један г посланик рекао: „ја не познајем српске учитеље!“ — Добро, ако их као што каже, дотле познавао не је, знамо добро, да их је наскоро после тога познао. Па како је после тога било? — *После их опет не је познавао!...*

Сећамо се и тога, да је други један г. посланик рекао: *„ми се морамо освртати на јавно мњење наших учитеља.“...* Рад наших двеју скупћина мислимо, да је наше јавно мњење; па како се наше јавно мњење на сабору уобзир узимало?... не требам ни да вам кажемо!

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво ни у ком погледу. У.)

Из овога дакле браћо, као и из самих закључака саборских гледе на наш друштвени положај и човечанско достојанство, можете видети: *да ми немамо, т. ј. не смемо имати свога мњења; да наша мњења ништа не важе; да нас млоги не сматрају за људе*, у кратко, *да смо робови!:...* За што дакле да уз труд и дангубу трошимо још и оно мало крваво заслужене крајцаре? Не су ли нам прошасте две скупћине извукле из џепа и последњу крајцару и — можда и корицу црна хлеба са стола?!...

Да не дужимо дакле, мислимо, да ће већ и из ово неколико речи сваки брат увидети, да на скупћину, на коју нас браћа панчевачки и земунски учитељи позивају *не треба да идемо,* јер нам не може ни од какве користи, него само од штете бити.

Али и ако рекосмо, да се наше мњење ни у што рачуна; и ако смо се скоро уверили, да за нас највећу важност има она пословица: „ко тражи веће, изгуби и оно из вреће,“ опет не смемо скрштених руку остати, већ нешто морамо радити. А шта? — Ово питање остављамо другој браћи, да на њега одговоре, а и ми ћемо се надаље управљати према одзиву браће учитеља-на овај наш чланак.

Никола Ракић.
кулски учитељ.

ПОЗИВ
на шесту редовну скупштину уједињене омладине српске.

Годишњи одбор омладински сазива овим **шесту омладинску скупштину** за 15. (27.) август ове год. лицем на „вел. господину“ у **ВРШАЦ**, и позива све чланове уједињене омладине српске да реченог дана у одређено место на скупштину дођу.

Из одборског састанка у Новоме Саду 1. јула 1871. год.

Др. Лаза Костић,
председник одбора.

Миша Димитријевић.
тајник одбора.

КОРЕСПОНДЕНЦИЈА АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Из **Турске Кањиже** добили смо у коверту 2 фр. а. вр. без једне речи писане; на печатима је урезано М. М. — Ко је послао те новце, нека изволи назначити: ко их шаље и на какву цељ?

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

(Недељни извештај Живковића и Комп. у Пешти.) Жетва у Угарској већ је почела и то доста слабо. Ма да је тако ипак је продаја доста лоша била, само се толико тражило колко за воденице треба. Хрђава времена много сметају раду и цена због тога мораде попустити. При свршетку ове прошле недеље такођер је хрђаво време било и пшеници цена за 10 новчића скочила је. Ове недеље продато је око 12000 мерова и то по овој цени:

Пшеница: 88 фун. 6 ф. 15—30 н. 87 фун. 6 ф. 5—20 нов. 86 фун. 5 ф. 95 н. до 6 ф. 5 н. 84 фун. 5 ф. 50—60 нов. 85 фун. 5 ф. 70—85 н. 83 фун. 5 ф. 25—50 нов. 82 фун. 5 фор. 10—20 н. 80—81 фун. 4 ф. 80 н. до 5 ф. 10 нов.

Узанска пшеница плаћала се 5 ф. 12 н. по после спадне на 5 ф. 5 н. а данас плаћа се 5 ф. 15 н.

Раж доста слабо тражена једно на друго плаћана је 2 фр. 90 н. 3 ф. 5 н. до 3 ф. 90 н.

Зоб плаћала се 1 ф. 90 н. 2 ф. 20 н. за септембар и октобар са 1 ф. 74—75 н. Јечам слабо се тражио, Проја плаћена је 2 ф. 50 н. до 3 фор.

Кукуруз врло јако тражен и плаћан је 3 фор. 60 нов. до 3 ф. 85—90 нов.

Репица банатска $14\frac{3}{4}$ фор. влашка $14\frac{1}{4}$ фор.

КУРЗ ОД 5. ЈУНА.

Сребро — — — — — — — — — — — —	121.75
Дукати — — — — — — — — — — — —	$5.83\frac{5}{10}$

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Пошто служби досадањег актуара српског народног позоришта главној скупштини позоришној ове године истиче рок, то се овим на то место расписује стечај. Плата је актуару 300 ф. а. вр. на годину. Који би хтели ово место добити нека се са својим сведочбама обрате на главну скупштину српског народног позоришта, што ће се држати 3, августа о. г.

Из седнице управљајућег одбора срп. нар. позоришта држане 27. јуна 1871.

Панта Поповић, актуар. 1—3 **Др. Јов. Субботић,** председник срп. нар. позоришта.

ОГЛАС.

По одлуци управљајућег одбора српског народног позоришта овим се заказује главна скупштина српског народног позоришта у уторак 3. (15.) августа у 9 часова пре подне.

Из седнице управљајућег одбора срп. нар. позоришта држане 27. јуна 1871.

Панта Поповић, актуар. 1—3 **Др. Јов. Субботић,** председник срп. нар. позоришта.

На бр. 1924.

ОБЈАВА.

На основу закључења магистрата кр. пр. диштр. в. кикиндског од 29. марта 1871. бр. 1924. издаваће се регално право по дистриктским местима 29. јула (10. августа) 1871. **9 сати** пре подне на **три** године, од 1. новембера 1871. до 1. новембера 1874. путом јавне дражбе под закуп.

Дражба ће се у диштр. малој дворани држати, а условља се могу видети у диштр. рачуноводству. Од економског одбора кр. пр. диштр. в. кикиндског.

У В. Кикинди 10. јула 1871.

Јовановић
диштриктски сенатор.
1—3

Објава дражбе.

Од стране ц. к. градишканске граничарске пуковније, даје се овим на знање, да ће се усљед одписа генерал команде од 3. јулија 1871. бр. 11. шум. одел. — 30. септембра т. г. у 9 сати пре подне, у штабалном месту Новој Градишки, — дражба због сечења дрва у одобреним шумским просторијама од 1346 ☐ хвата — која су дрва у сљедећем изказу назначена; — држати. Нашто се купци и позивају.

Преглед оних просторија којих се дрва изсећи имају, даље количина дрвља, као и припадајућа пристојбина:

Сатнија.	Предјел шумски.	Округ	са дрвљем снабдевени простор	По лутру. дрва за цепање	дрва за зидање	дрва за горење	процењена вредност		Скупно. дрва за цепање по 22 кр.	дрва за зидање по 15 кр.	дрва за горење по 1 ф. 80 н.	процењена вредност	
		бр.	јутро	кубична стопа		о. хват	фр.	кр.	кубична стопа		о. хват.	фр.	кр.
1. Липовљанска	Опека	остатак 13—14	97,98	592	490	33,70	264	40	57,975	47,986	3300,24	25,892	83
		15	162,38	997	664	34,91	381	78	161,892	107,820	5668,68	61,993	9
2. Новска	чардачинска греда	4	100,51	719	650	63,28	369	58	72,267	65,332	6360,27	37,147	5
		7	133,62	719	650	63,28	369	58	96,073	86,853	8455.47	49,383	86
3. Рајичка	Суше	41	57,75	611	598	38,00	292	52	35,285	34,535	2194,50	16,893	5
		42	72,75	860	673	45,91	372	85	62,565	48,961	3342,20	27,124	41
		43	127,15	542	440	39,30	255	98	68,915	55,946	4996,99	32,547	48
		44	95,94	711	401	38,00	284	97	68,213	38,472	3645,82	27,339	96
		45	112,75	580	698	36,00	297	10	65,395	78,699	4059,00	33,497	95
5. Окучанска	Љесковача	23	79.00	609	405	30,61	249	83	48,111	31,995	2418,19	19,736	41
		24	80,00	609	405	30,61	249	83	48,720	32,400	2448,80	19,986	24
		30	79,00	920	712	51,86	402	54	72,680	56,248	4096,94	31,801	29
		31	54,87	920	712	51,86	402	54	50,480	39,067	2845,56	22,087	66
		39	692,39	809	581	45,30	346	67	74,723	53,678	4185,26	32,024	22
Свега . . .		.	1346,04	.	.	.	.	,	983,295	777,992	58017,82	473,455	79

О каквоћи и коликоћи свију на горе означеним просторијама налазећи се и за продају служећи грмова може се сваки подузимач још пре лицитације уверити, као и ближа условља за време обични званични сатова у пуковничко-управничкој писарници видити.

Потоњи као и они путем телеграфа припослани оферти неће се уважити.

У Новој Градишки 8. јула 1871. 1—3

КОНКУРС.

Ради попуњења доленазначени учитељски штација отвара се овим конкурс до 1. августа, т. г. и то у:

1.) *Збегу*, са 105 фор. $1\frac{1}{2}$ јутром земље, 5 акова вина, 2 хвата дрва.

2.) *Пантелији*, са платом које у готовости, које у натури до 100 фор. износи.

3.) *Чобанцу*, са 100 ф. 20 мер. наполице, 4 хвата дрва, 1 јутро ораће земље с баштом.

4.) *Ловри*, са 60 ф. 50 нов. 15 јутара земље, 14 мерова жита, 8 мер. јечма, 25 фун. сланине, 25 холби пасуља, 1 воз сена, 500 нарамака мекани дрва.

5.) *Бати*, са 110 ф. 4. јутра пашњака. 7. мер. жита, 7. м. јечма, 1. хват дрва.

6.) *Долњој-Нани*, са 28 ф. $4\frac{1}{2}$ ланца земље, 4 акова вина, 20 мер. наполице, 3 хвата дрва.

7.) *Литоби*, са 26 ф. 20 мер. ражи, 20 мер. кукуруза, 2 акова вина.

8.) *Сечуј*, са 100 ф. 9 кила жита, 9 кила кукуруза, $7\frac{1}{2}$ ланаца земље, 2 ланца ливаде, 3 хвата дрва, од венчања 40 нов. од укопа великог 40 нов. — малог 20 нов. од пара 2 холбе вина и 1. холбуу пасуља.

9.) *Вилану*, са 30 ф. 15 н. 10 мер. пшенице, 10 мер. кукуруза, 4 хв. дрва, 3, ланца земље, $\frac{1}{2}$ мерова варива.

10.) *Ланчугу*, са 40 ф. 18 мерова жита, 18 мер. кукуруза, 3 хв. дрва, 1. ланац ораће земље, $\frac{1}{2}$ ланца ливаде.

Просители, кои желе преднаведене штације добити, имају прошенија своја подкрепљена са свидетељствама сврху свршени прописани наука, моралног и политичног поверења до горестављеногa дана конзисторијуму овоме поднети.

У Сентандрији, 18. јунија 1871.

Консисторијум восточне цркве,
дијецезе будимске.
2—3

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај, на упразњено учитељско званије.

Плата је 100 ф. а. вр. 20 кибли жита 20 кибли кукуруза 6 хвати дрва. 4 ланца земље и 40 ф. а. вр. у накнади за стан.

Учевни језик је српски.

Сваки онај кои жели ово место добити, нека се обрати са молбом снабдевену са нуждним приловима до 8 септембра 1871 у кои ће се дан и избор обављати местном председништву. —

Парац 29 (6) 1871.

Василијe Поповић школски управитељ. 2—3 **Никола Милић** парох и Председник.

ОГЛАС.

Овим се до општег знања ставља, да ће се кавана на главној пијаци у предграду фабрици тако звана „златан јелен“ као својина српске црквене општине под бр. 635. са осталим становима, путем јавне дражбе која ће се текуће године 21. јула у 9 сати пре подне у дворани општинској „код пауна“ у првом спрату држати, под најам издати.

Понуде имају се уз прилагања вадијума од 10 проц. г. Софронију Мариновићу предати.

О условима се сваки код г. Софронија Мариновића известити може.

У фабрици 27. јула 1871.

2—3 **Васа Влаховић.**

ОБЈАВА.

Подписани овим даје на знање, да намерава реални-шилдбирцауз (Realschildwirtshaus) под кућни бр. 163. масе умрлога Ђорђа Милинковића на једну или више година и то од 1. септембра п. р. 1871. под закуп издати.

Поискатељи за ближе услове могу се најдаље до 10. августа т. г. п. р. на подписаногa обраћати.

Чуруг, 9. јуна п. р. 1871.

Аксентије Степанов
постављени куратор.
3—3

Бр. 39.

ОГЛАС.

Ради оправе торња црквеног држаће се јефтинбена дражба 11. (23.) јула т. г. у 8 сати пре подне у порти у црквеној кући. За оправу ову процењен је дунђерски посао на 1050 ф. а. вр. , а кломферски на 1245 ф. а. вр. Условија дражбе могу се сваки дан у обштинској кући видити.

У Каменици 25. јуна 1871.

Стеван Симоновић,
председник.
(3-3)

Продаја куће.

Врло удесно лежећа кућа бр. 1851 заједно са припадајућим к овој земљиштем, *угао дунавске улице и промонаде*, за сваку радњу способна, са **правом точења и угошћавања** продаје се из слободне руке.

Ближе се дознати може код куће притежатељке, Чурчинске улице, у својој кући бр. 1793. преко пута од српске катедралне цркве 2. спрат, 1—3

ОБЈАВА.

Јављамо п. н. општинству да смо ових дана отворили

СТОВАРИШТЕ ЕРДЕЉСКОГ СУКНА

које је веома добро снабдевено. Купци нека нас ради каквоће и цене еспапа своим посетама почаствују.

Ј. Крчадинац и син
у Панчеву.
1—3

ЈОСИФ ХОНХАЈЗЕР
(Jos. Hohnheiser)
ФАБРИКАНТ БЛАГАЈНИЦА У БЕЧУ,
Margarethenstrasse 47.

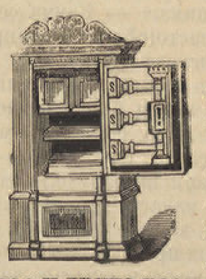

препоручује његове ц. кр. *неупаљиве и против пробијања сигурне благајнице* уз најјефтиније фабр. цјене.

Исто тако и најбоље *ексцентричне пресе* за браваре, *бушеће машине* за притисак с ногом, *пресе за копирање, машине од лима за подизање*, као и друга различита *браварска оруђа.* 4—12

БЛАГАЈНИЦЕ

осигуране против ватре и пробијања, добити се може по фабричној цјени у Бечу код најбоље реномирате фабрике.

Рудолфа Танцоша.

Беч IX. округ. Собјескова улица бр. 13.
(Wien, IX. Bexirk, Sobieskygasse Nr. 13.)

Нацртани цјеновници шаљу се на захтевање безплатно. 14—16

МАШИНЕ ЗА ВРШИДБУ

које пара и вода тера као и за теглећу марву и ручно употребљавање, продају се почињући од 95 форинти. — Агенти се тражу. Слике и цјеновнике шаљу се на захтевање бесплатно.

3—8 **Мориц Вајл млађи у Франкфурту на Мајни.**

СЕЧКЕ ЗА ПИЋУ И ДЕТЕЛИНУ

од који се годишње до 6000 ком. продаду, набавља подписани почињући од 40 ф. под гаранцијом и на пробу. Слике и цјеновник дају се бесплатно. Солидни и ваљани агенти тражу се.

3—8 **Мориц Вајл млађи фабрикант машина у Франкфурту на Мајни.**

Властник и издаватељ др. Свет. Милетић. Одговоран уредник Стеван Поповић. Српска народна задружна штампарија.